

M. A. VOLODITŠEVA

MUISTELMAKATKELMIA

Joulukuun lopulla 1922 Vladimir Iljitš ei enää voinut tulla työhön työhuoneeseensa. Häneltä oli kielletty kaikenlainen työnteko ja vieläpä toverienkin tapaaminen, sillä viimeainituissa tapauksissa olisi välttämättä syntynyt asiallinen keskustelu, jota ilman ei voitu kuvitella Vladimir Iljitšiä.

Vain kaksi kertaa päivässä, muutama minuutti kerrallaan, hän sai kirjoittaa päiväkirjaansa sanelemalla sitä joko tov. Fotijevalle tai minulle. Tavallisesti se tapahtui päivällä, noin klo 12 aikaan, ja iltaisin useimmiten noin klo 6:lta. Puoli kuudelta, neljännessä vaille kuusi olin jo kovasti jännittyneessä mielen-tilassa.

Koko sen ajan, minkä olin työskennellyt Vladimir Iljitšin luona vuodesta 1918 lähtien, meillä oli ollut tapana tehdä työtä aamusta myöhään iltaan, usein puolen yön jälkeinkin.

Ja hänen sairautensa aikana Kansankomissaarien Neuvoston sihteeri-
istö oli paikka, josta mitkään voimat eivät saaneet meitä lähtemään pois.

Kello 6:lta sinne tuli Maria Iljinitšna, tai Vladimir Iljitšin asunnosta soitettiin sihteeristöön, ja minä lähdin Vladimir Iljitšin luo.

Hän makasi huoneessaan sängyssä. Hänen lähelleeni oli asetettu pieni pöytä, jonka ääreen istuuduin kirjoittamaan. Vladimir Iljitš tervehti tavallisesti yksinkertaisesti, toverillisesti ja ystävällisesti ojentaen vasemman kätensä ja kyseli huolehtivaisesti, enkö päivystä liian usein, miksi olen kalpea, noudatammeko oikein päivystysvuoroja, ja lisäsi sormeaan heristäen: „Pitäkää varanne, muuten minä...”. Pahimpana rangaistuksena olisin tietenkin pitänyt sitä, jos olisin menettänyt mahdollisuuden työskennellä Vladimir Iljitšin luona, nähdä ja kuulla häntä usein, vaikkapa minut olisi lähetetty parhaaseen parantolaan.

Sihteeristöimme muistiinpanoissa on säilynyt luettelo aiheista, jotka Vladimir Iljitš oli pannut itselleen merkille, ja työn aikana

hän kyseli, onko hän ottanut ne kaikki huomioon vai onko jäänyt käsittelemättömiä aiheita. Mikäli nyt muistan, Vladimir Iljitš noudatti tuota järjestystä aiheiden käsittelyssä koko työskentelynsä ajan.

Näin hän saneli kaikki viimeiset, vuonna 1923 lehdistössä julkaistut kirjoituksensa: „Päiväkirjan lehti“, „Osuustoiminnasta“, „Miten meidän on uudestijärjestettävä Työläis- ja talonpoikaisinspektio“, „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa“.

Erikoisesti painui mieleeni eräs ilta, jolloin Vladimir Iljitš, lopetettuaan kirjoituksen „Mieluummin vähemmän, mutta parempaa“ sanelemisen, pyysi minua lukemaan koko kirjoituksen. Eräät kohdat hän luki itse ääneen ja osoitti mitä ja mihin piti korjata tai lisätä. Sinä iltana hän oli erittäin iloinen. Ja nauroi niin, miten vain hän osasi nauraa. Hänen naurussaan oli runsaasti reippautta. Kun toverit nyt mainitsevat puheissaan Vladimir Iljitšin kirjoituksesta, niin mieleeni palautuu aina se ilta, jolloin Vladimir Iljitšin mieliala oli erinomaisen pirteä. Kun Nadežda Konstantinovna vilkaisi huoneeseen huolissaan, että Vladimir Iljitš työskenteli pitemmän aikaa kuin oli lupa, niin hän puolustautui leikkillisesti sanoen: „Minähän luen enkä sanele, ja luvan lukemiseen minulle on antanut Herr Professor“.

Koko sinä aikana, joulukuun lopusta 1922 maaliskuuhun 1923, Vladimir Iljitš ei kertaakaan antanut huomata olevansa sairas ennenkuin sairaus teki lopun hänen työnteostaan. Hän oli sama Vladimir Iljitš, jonka me kaikki tunsimme, Vladimir Iljitš, jonka silmät katsoivat tarkkanäköisesti ja väsymättä kauaksi eteenpäin, ajatukset työskentelivät syvällisesti, sydän löi työtätekevien hyväksi. Hänen hengenvoimansa tenho oli niin valtava, että vaikka hän oli makuulla, saneli eikä työskennellyt tapansa mukaan työhuoneessaan,—tuntui seftainen väliaikaiselta, vähäpätöiseltä esteeltä, josta Vladimir Iljitš oli epäilemättä selviytyvä hyvin pian, sillä vaikeuksia ei ollut luotu sitä varten, etteikö Vladimir Iljitš olisi niitä voittanut.

Fyysillisesti Vladimir Iljitšiä ei ole.

Mutta puolueemme on omaksunut hänen hengenvoimansa. Se on tärkeinen. Se taipuu iskujen alla, mutta ei murru. Se on murtumaton.

Ja iskuja on ollut paljon ja tulee vielä olemaan. Meidän nykyisenä tehtävänäme on täyttää Leninin puolueen ohjeet siten kuin täyttäisimme Leninin määräykset, jos hän olisi elossa, siten kuin hän meitä opetti: kärsivällisesti ja sitkeästi.

